

Cauza C-913/19

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

13 decembrie 2019

Instanța de trimitere:

Sąd Rejonowy w Białymstoku (Polonia)

Data deciziei de trimitere:

18 noiembrie 2019

Reclamantă:

CNP sp. z o.o

Pârâtă:

Gefion Insurance A/S [*omissis*] (Danemarca)

[*omissis*]

ORDONANȚĂ

18 noiembrie 2019

Sąd Rejonowy w Białymstoku VIII Wydział Gospodarczy [Tribunalul Districtual din Białystok, Secția a VIII-a comercială] [*omissis*]

[*omissis*][compunerea completului],

în urma examinării din 18 noiembrie 2019 la Białystok

în ședință nepublică

a cauzei între CNP, societate cu răspundere limitată,

și Gefion Insurance A/S (Danemarca)

pentru plată

dispune:

I. În temeiul articolului 267 al doilea paragraf TFUE adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene următoarele întrebări preliminare:

- 1) Articolul 13 alineatul (2) coroborat cu articolul 10 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că, într-un litigiu între un profesionist, care a dobândit de la partea vătămată o creanță împotriva întreprinderii de asigurare în temeiul asigurării de răspundere civilă, și întreprinderea de asigurare menționată nu este exclusă stabilirea competenței instanței în temeiul articolului 7 punctul 2 sau al articolului 7 punctul 5 din regulament?
- 2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, articolul 7 punctul 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că o societate comercială care își desfășoară activitatea într-un stat membru și se ocupă cu soluționarea cererilor de despăgubire pentru daunele materiale în cadrul asigurării obligatorii de răspundere civilă auto [OR 1], acționând în temeiul unui contract încheiat cu o societate de asigurări cu sediul într-un alt stat membru, este considerată o sucursală, o agenție sau o altă unitate a acesteia?
- 3) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, articolul 7 punctul 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că acesta reprezintă un temei autonom pentru competența instanței din statul membru în care s-a produs fapta generatoare de prejudiciu și în fața căreia creditorul, care a dobândit creanța părții vătămate în temeiul asigurării obligatorii de răspundere civilă, introduce o acțiune împotriva întreprinderii de asigurare cu sediul într-un alt stat membru?

II. În temeiul articolului 177 alineatul 1 punctul 31 din Codul de procedură civilă, procedura se suspendă până la încheierea procedurii în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Motivare

Situația de fapt

1. La 28 februarie 2018, a avut loc un accident rutier la care a participat vehiculul părții vătămate, A. M., și vehiculul autorului incidentului, care încheiase un contract de asigurare de răspundere civilă auto cu Gefion Insurance A/S.

2. În perioada în care autovehiculul se afla în reparație, la 1 martie 2018, partea vătămată a încheiat cu un atelier de reparații (acționând în calitate de societate în nume colectiv) un contract cu titlu oneros de închiriere a unui vehicul de înlocuire. În aceeași zi, pentru a deconta serviciul de închiriere, partea vătămată a transferat atelierului de reparații creanța viitoare față de pârâtă cu titlu de rambursare a cheltuielilor de închiriere. După finalizarea închirierii, la 7 iulie 2018, atelierul a emis factura TVA aferentă serviciului prestat.

[OR 2]

3. La 25 iunie 2018, printr-un contract de fiducie privind transferul creanței, reclamanta a dobândit de la atelierul de reparații dreptul de a solicita pârâtei plata creanței exigibile cu titlu de rambursare a cheltuielilor de închiriere a vehiculului de înlocuire.
4. Prin scrisoarea din 25 iunie 2018, reclamanta a cerut pârâtei plata costului închirierii rezultat din factură. Cererea de plată a fost trimisă la adresa Polins Sp. z o.o., societate cu răspundere limitată cu sediul la Żychlin, care reprezintă, pe teritoriul polonez, interesele pârâtei în calitate de întreprindere de asigurare străină.
5. De soluționarea cererii de despăgubire s-a ocupat Crawford Polska Sp. z o.o., societate cu răspundere limitată, acționând în numele pârâtei. Prin decizia din 16 august 2018, aceasta a acordat o parte din quantumul solicitat pentru rambursarea cheltuielilor de închiriere. Astfel cum se arată în decizia respectivă, „acționând în numele și pe seama Gefion Insurance A/S”, aceasta a verificat parțial factura de închiriere. În partea finală a deciziei se informa cu privire la posibilitatea de a depune o reclamație la Crawford Polska sp. z o.o., în calitate de entitate autorizată de întreprinderea de asigurare.
6. Decizia privind prejudiciul include, de asemenea, informații cu privire la posibilitatea de a introduce o acțiune împotriva Gefion Insurance A/S „fie în conformitate cu normele privind competența generală, fie în fața instanței de la domiciliul sau de la sediul deținătorului poliței, al asiguratului, al beneficiarului sau al altei persoane autorizate în temeiul contractului de asigurare”.
7. Reclamanta a introdus acțiunea la 20 august 2018 în fața unei instanțe poloneze. În motivarea competenței instanței, aceasta s-a referit la informația furnizată publicului de către pârâtă, conform căreia reprezentantul său principal în Polonia este Polins sp. z o.o. din Żychlin. Reclamanta a solicitat transmiterea notificărilor către pârâtă la adresa Polins sp. z o.o.
8. La 11 decembrie 2018, o somație de plată a fost emisă și transmisă la adresa Polins sp. z o.o., împreună cu cererea introductivă a acțiunii.

[OR 3]

9. În primul act de procedură (opoziția la somația de plată), pârâta a solicitat respingerea acțiunii pentru motivul necompetenței instanței poloneze. Aceasta a invocat drept dispoziție aplicabilă în ceea ce privește competența jurisdicțională articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (denumit în continuare „regulamentul”). Pârâta a arătat că reclamanta nu are calitatea de deținător al poliței, de asigurat sau de beneficiar, ci este doar un operator profesionist care achiziționează creanțe din contractele de asigurare și nu beneficiază de posibilitatea de a introduce acțiuni în fața unei instanțe dintr-un alt stat membru decât cel în care se află sediul asigurătorului.
10. În motivarea cererii sale de respingere a acțiunii introduse, pârâta s-a referit la Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 31 ianuarie 2018, Hofsoe (C-106/17, EU:C:2018:50). Aceasta a invocat funcția de protecție a articolului 13 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1215/2012 și a amintit că, potrivit Curții de Justiție, o persoană care exercită o activitate profesională în domeniul recuperării creanțelor care constau în indemnizații de asigurare, în calitate de cesionar contractual al unor asemenea creanțe, nu poate beneficia de protecția specială pe care o constituie *forum actoris*.
11. În continuarea opoziției, pârâta a analizat și pe fond conținutul cererii introductive.
12. Potrivit consilierului juridic care reprezintă pârâta, temeiul dreptului său de a acționa în numele acesteia este conținutul mandatului acordat de Crawford Polska sp. z o.o., acționând în numele pârâtei. De asemenea, acesta a prezentat un mandat din 31 mai 2016 acordat Crawford Polska sp. z o.o. de membrii autorizați ai consiliului de administrație al Gefion Insurance A/S. Acesta include „tratarea tuturor cererilor de despăgubire”, precum și „reprezentarea Gefion în toate procedurile [...] în fața instanțelor și altor instituții publice”.
13. Referindu-se la cererea de respingere a acțiunii pentru motivul necompetenței instanței, reclamanta a arătat că pârâta este înscrisă pe lista întreprinderilor de asigurare din statele membre ale UE/AELS notificate în Polonia [OR 4] și supuse controlului exercitat de Komisja Nadzoru Finansowego [Autoritatea de Supraveghere Financiară] (denumită în continuare „KNF”). Pârâta vinde polițe de asigurare pe teritoriul Poloniei și este inadmisibil ca atelierul care efectuează reparația fără o plată în bani și care preia creanța părții vătămate să nu poată pretinde rambursarea costului reparației în fața instanței de la locul unde s-a produs fapta generatoare de prejudiciu și locul de reparare a daunelor. Reclamanta arată că o astfel de situație determină atelierelor auto să refuze executarea reparațiilor în situațiile în care asigurătorul autorului prejudiciului este Gefion Insurance A/S sau să oblige clientul să plătească serviciile de reparație și să solicite independent despăgubiri de la pârâtă.

Motive de drept

Motivarea trimiterii preliminare

14. Cu titlu introductiv, trebuie observat că, în temeiul articolului 3 alineatul (2) din Acordul între Uniunea Europeană și Danemarca, prin scrisoarea din 20 decembrie 2012, Danemarca a informat Comisia cu privire la decizia sa de a pune în aplicare Regulamentul (UE) nr. 1215/2012. Prin urmare, Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială este aplicabil în speță, pârâta fiind o societate de asigurare daneză.
15. În conformitate cu normele de procedură civilă, una dintre obligațiile esențiale ale judecătorului pe parcursul întregii proceduri este aceea de a verifica propria competență (articolul 1099 alineatul 1 prima teză din Codul de procedură civilă). Soluționarea cauzei de o instanță necompetentă determină nulitatea procedurii (articolul 1099 alineatul 2 din Codul de procedură civilă). Părțile din prezentul litigiu au sediul în state membre ale Uniunii diferite. Acest fapt implică necesitatea ca instanța să își constate competența în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială. Prin urmare, instanța aplică direct normele juridice ale Uniunii Europene.

[OR 5]

Această necesitate se justifică și în cazul în care pârâta contestă competența instanței sesizate.

16. Problema de drept care face obiectul trimiterii preliminare determină divergențe de jurisprudență între instanțele naționale care, în situații de fapt similare, se pronunță în mod contradictoriu¹. Menținerea unei astfel de situații este de natură să limiteze *de facto* dreptul la o cale de atac al entităților care sunt obligate să introducă o cale de atac în fața unei instanțe dintr-un alt stat membru. În cazul unor termene de prescripție scurte de trei ani, acest lucru poate determina ineficiența cererii de despăgubire.

Dispozițiile aplicabile

¹ A se vedea Ordonanța Sąd Okręgowy w Szczecinie [Tribunalul Regional din Szczecin, Polonia] din 16 mai 2019, VIII Gz 70/19 – http://orzeczenia.ms.gov.pl/content/jurysdykcja/155515000004027_VIII_Gz_000052_20_i_9_Uz_2019-05-16_001, Ordonanța Sąd Okręgowy w Szczecinie [Tribunalul Regional din Szczecin] din 16 mai 2019, VIII Gz 52/19 – http://orzeczenia.ms.gov.pl/content/iurvsdvkcia/155515000004027_VIII_Gz_000052_2019_Uz_2019-05-16_001, Ordonanța Sąd Okręgowy w Toruniu [Tribunalul Regional din Toruń] din 13 iunie 2019, VI Gz 128/19 – http://orzeczenia.torun.so.gov.pl/content/SN/151025000003027_VI_Gz_000128_2019_Uz_2019-06-13_001.

17. Pârâta invocă Hotărârea Curții din 31 ianuarie 2018 în cauza C-106/17, în care se arată că articolul 13 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1215/2012 coroborat cu articolul 11 alineatul (1) litera (b) din acest regulament trebuie interpretat în sensul că nu poate fi invocat de către o persoană fizică a cărei activitate profesională constă printre altele în recuperarea de despăgubiri de la asigurători și care se prevalează de un contract de cesiune de creanță încheiat cu victima unui accident rutier, pentru a-l acționa în justiție pe asigurătorul de răspundere civilă al autorului acestui accident, asigurător care are sediul într-un alt stat membru decât statul membru în care are domiciliul partea vătămată, în fața unei instanțe a acestui din urmă stat membru. Fără a nega temeinicia argumentației de mai sus a Curții, trebuie menționat că situația de fapt din prezentă cauză este diferită și nu corespunde tezei din hotărârea menționată. Pârâta nu ține seama de faptul că desfășoară **[OR 6]** activități de asigurare pe teritoriul Poloniei, unde a avut loc de asemenea incidentul și unde au fost reparate daunele. Situația de fapt din cauza C-106/17 privea o întreprindere de asigurare germană responsabilă pentru un resortisant german, autor al unui incident rutier care a avut loc pe teritoriul Germaniei.
18. Modul de redactare a articolului 13 alineatul (2) din regulament arată că dispozițiile articolelor 10-12 se aplică numai entităților prevăzute de acestea, care beneficiază de posibilitatea de a introduce o acțiune în funcție de diferite criterii de legătură. Această teză este confirmată de considerentul (18) al regulamentului. Structura dispozițiilor din secțiunea 3 arată că acestea vizează exclusiv această categorie de entități. De asemenea, se pare că articolul 10 permite acestor persoane să beneficieze și de competența prevăzută la articolul 7 punctul 5. Dispozițiile din secțiunea 3 din regulament nu prevăd o competență exclusivă. Acestea nu constituie decât o dispoziție specială în raport cu normele generale privind competența stabilite în regulament, în favoarea părții mai vulnerabile a litigiului.
19. Având în vedere reglementarea de mai sus, se naște întrebarea dacă, în cauzele privind cereri legate de asigurări, dispozițiile secțiunii 3 exclud aplicarea dispozițiilor secțiunii 2. Astfel sugerează fermitatea formulării articolului 10. Îndoielile sunt amplificate de articolul 12 prima teză, care prevede că „[î]n cazul asigurării de răspundere civilă sau al asigurării de bunuri imobiliare, asigurătorul mai poate fi acționat în justiție și în instanțele de la locul unde s-a produs fapta prejudiciabilă”. În materia asigurării de răspundere civilă, această dispoziție pare superfluă, având în vedere articolul 7 punctul 2, cu excepția situației în care se consideră că dispozițiile secțiunii 3 reglementează toate cauzele legate de asigurare și exclud aplicarea articolului 7. Aceasta înseamnă că, în cazul persoanelor care beneficiază de facilitățile prevăzute în secțiunea 3, ar fi necesară introducerea cauzei în temeiul articolului 4 alineatul (1), în fața instanței de la locul domiciliului (sau sediului) pârâtului. Astfel, criteriile de competență prevăzute la articolul 7 punctul 2 și la articolul 7 punctul 5 ar fi excluse.
20. Norma de competență din secțiunea 3, menționată mai sus, este exhaustivă în ceea ce privește cauzele în materie de asigurări, dar numai cu privire la categoria

entităților favorizate. Prin urmare, se ridică problema stabilirii competenței jurisdicționale atunci când cauza [OR 7] este legată de o asigurare (pretențiile materiale se întemeiază pe legislația privind asigurările), dar reclamanta nu este considerată ca fiind partea defavorizată din raportul juridic.

21. În opinia instanței, întrucât reclamanta este un profesionist care a achiziționat de la partea vătămată o creanță față de asigurător în temeiul asigurării de răspundere civilă a autorului incidentului, criteriile de competență jurisdicțională aplicabile sunt cele prevăzute în secțiunea 2 din regulament. Secțiunea 2 este intitulată „Competențe speciale”, ceea ce înseamnă o enumerare de evenimente juridice ce pot constitui o legătură pentru competența instanței atunci când secțiunile 3-7 nu sunt aplicabile. Aceasta constituie caracterul special al competenței jurisdicționale care este subordonată principiilor prevăzute în secțiunile 3-7, dar care, având în vedere articolul 5 alineatul (1), derogă de la competența generală prevăzută la articolul 4 alineatul (1).
22. Articolul 7 punctul 5 prevede în mod clar că o persoană care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționată în justiție într-un alt stat membru, în privința unei contestații rezultate din activitatea unei sucursale, a unei agenții sau a unei alte unități, în fața instanțelor de la locul unde se află sucursala, agenția sau unitatea în cauză.
23. De asemenea, trebuie menționat că Gefion Insurance A/S își desfășoară activitatea pe teritoriul Poloniei și este înregistrată în registrul KNF în calitate de întreprindere de asigurare dintr-un stat membru al Uniunii notificată în Polonia. Desigur, ea nu este supusă supravegherii exercitate de KNF, ci de instituția similară din Danemarca (Finanstilsynet). Aceasta poate însemna, opinie la care instanța de trimitere achiesează, că acționează în Polonia prin intermediul „unei alte unități” în sensul articolului 7 punctul 5 din regulament, cu atât mai mult cu cât interesele pârâtei pe teritoriul Poloniei sunt reprezentate de Crawford Polska sp. z o.o., care se ocupă cu soluționarea cererilor de despăgubire.
24. Instanța atrage atenția asupra faptului că formula adoptată de pârâtă, și anume de a opera pe piața unui alt stat membru prin intermediul a două societăți distincte care nu sunt sucursale în sensul Codului societăților comerciale, poate crea dificultăți în determinarea entității responsabile cu soluționarea [OR 8] cererilor de despăgubire și cu desfășurarea procedurii juridice împotriva întreprinderii de asigurare². KNF primește de altfel numeroase plângeri, care au determinat

² Cerere de decizie preliminară introdusă de Sąd Okręgowy w Poznaniu [Tribunalul Regional din Poznań] (Polonia) la 15 ianuarie 2019, Corporis Sp. z o.o. w Bielsku Białej/Gefion Insurance A/S w Kopenhage, cauza C-25/19 (2019/C 164/12): Articolul 152 alineatele (1) și (2) din Directiva 2009/138/CE coroborat cu articolul 151 din aceasta și cu considerentul (8) al Regulamentului nr. 1393/2007 trebuie interpretat în sensul că reprezentarea unei întreprinderi de asigurare generală de către un reprezentant desemnat include primirea actului de sesizare a instanței în materie de despăgubire pentru un accident rutier?

efectuarea de către Finanstilsynet a unor controale din care au rezultat numeroase neregularități³.

25. În vederea interpretării noțiunilor de „sucursală”, de „agenție” și de „altă unitate”, Curtea a identificat două criterii care stabilesc dacă o acțiune în justiție referitoare la activitatea unei asemenea unități prezintă o legătură cu un stat membru. În primul rând, aceste noțiuni presupun existența unui centru de operațiuni care se manifestă în mod durabil către exterior ca o extensie a unei entități-mamă. Acest centru trebuie să fie dotat cu o conducere și să fie echipat din punct de vedere material pentru a putea negocia cu terții, care nu mai trebuie astfel să se adreseze direct entității-mamă (Hotărârea din 18 martie 1981, Blanckaert & Willems, 139/80, EU:C:1981:70, punctul 11). În al doilea rând, litigiul trebuie să privească fie acte referitoare la exploatarea acestor entități, fie angajamente asumate de ele în numele entității-mamă, în cazul în care acestea din urmă trebuie să fie executate în statul în care sunt situate respectivele entități (Hotărârea din 22 noiembrie 1978, Somafer, 33/78, EU:C:1978:205, punctul 13).
26. Potrivit instanței de trimitere, astfel de condiții sunt îndeplinite de societatea căreia pârâta i-a solicitat să soluționeze cererea de despăgubire. Aceasta are o existență juridică autonomă (personalitate juridică) și competență deplină pentru ca acțiunile sale să aibă efect juridic pentru întreprinderea de asigurare.
27. De asemenea, situația în care o entitate străină care desfășoară o activitate economică (în speță, de asigurare) pe teritoriul unuia dintre state membre ale Uniunii nu ar putea fi chemată în judecată în fața unei instanțe din [OR 9] statul respectiv ar fi incompatibilă cu obiectivele regulamentului. Astfel cum enunță considerentul (76) din preambulul Directivei nr. 2009/138/CE al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II) „[a]vând în vedere mobilitatea crescândă a cetățenilor Uniunii, asigurarea de răspundere civilă auto este din ce în ce mai mult oferită pe o bază trans-frontalieră. Pentru a menține buna funcționare a sistemului de carte verde și înțelegerile între birourile naționale de asigurători auto, este oportun ca statele membre să poată impune întreprinderilor de asigurare care încheie asigurări de răspundere civilă auto pe teritoriul lor prin furnizare de servicii să devină membre și să participe la finanțarea biroului național, precum și a fondului de garantare creat în respectivul stat membru. Statul membru în care se furnizează serviciile ar trebui să impună întreprinderilor care încheie asigurări de răspundere civilă auto numirea unui reprezentant pe teritoriul său care să colecteze toate informațiile necesare privind daunele și să reprezinte întreprinderea respectivă.”
28. De asemenea, potrivit articolului 145 alineatul (1) a doua teză din această directivă, „orice prezență permanentă a unei întreprinderi pe teritoriul unui stat membru este similară unei sucursale, chiar în cazul în care această prezență nu ia

³ <https://www.finanstilsynet.dk/TilsvniWurderinger-af-finansielle-virksomheder/2019/Gefion110719/Engelsk-version>

forma unei sucursale, ci constă dintr-un simplu birou administrat de personalul propriu al întreprinderii sau de o persoană independentă, dar mandatată pentru a acționa în permanență pentru întreprindere ca și agenție”. Cele de mai sus pledează pentru a considera Crawford Polska sp. z o.o. drept o altă unitate a pârâtei, în sensul articolului 7 punctul 5 din regulament.

29. În pofida îndoielilor menționate anterior, instanța de trimitere tinde să răspundă favorabil la toate întrebările adresate.

[OR 10]

[omissis] [numele judecătorului]

DOCUMENT DE LUCRU